

Bireyler benzer birçok grup ve kurumun içinde yer alabilir, ya da üyesi olabilir. İnsanların üyesi olduğu grup ya da kurumlarda belirli rolleri vardır.

Rol, bir işte bir kimsenin üzerine düşen görevdir. Yani bizler rolümüzün gereği olan sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz. İnsanların grup içinde üstlendikleri roller ve sorumluluklar onların bir kısım haklara sahip olmasını sağlar.

Ailemizde herkesin bir rolü var. Evdeki işler bu rollere uygun olarak paylaştırılır ve yapılır.

Rolümüz, içinde bulunduğumuz gruba veya kuruma göre değişebilir, çeşitlilik gösterebilir. Örneğin bir kız çocuğu, aile içinde ana-babasının çocuğu, kardeşinin ablası, okuldayken öğrenci, spor takımında oyuncu rolüne sahip olabilir. Mesela okulda öğretmen rolünü yerine getiren bir erkeğin evde baba rolü olabilir. Kulüp içinde de arkadaşlarımızın çeşitli rolleri olabilir. Başkanlık, başkan yardımcılığı, yazıcılık, saymanlık, üyelik gibi...

Sosyal rollerimiz zaman içerisinde de değişikliğe uğrayabilir. Örneğin bugün öğrenciyiz ancak öğrenim hayatımızı tamamlayıp doktorluk, öğretmenlik, marangozluk vs. gibi meslekler edindiğimiz zaman bizden beklenen rol, mesleğimizin gerektirdiği davranışlar olacak değişecektir.

Her toplumun sahip olduğu ve topluma millet olma özelliği katan değerler vardır. Bunlar; bilgi, sanat, tarih, dil, din, ahlak, örf ve adetler gibi unsurlardır. İnsanları kaynaştıran, yakınlaştıran, ilişkileri sağlam bir zemine oturtan bu değerler toplumun birlik ve beraberliğine katkı sağlar. Söz konusu değerleri gelecek nesillere aktarmak, korumak ve bu değerlerin sürekliliğini sağlayıp geliştirmek varlığımızı devam ettirmek açısından gereklidir.

Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasında yerini ve önemi büyüktür. Örneğin; Kültürümüzün, tarihimizin öğrenilmesi ulusal bilincimizi geliştirir. Kültürel mirası koruma konusunda da duyarlı olmamızı sağlar. Yaşadığımız çevreyi, ülkemizi tanıdığımızda benzer ve farklı özelliklerimizin farkında oluruz bu sayede çevremize karşı daha hassas, yardımlaşma ve dayanışma duygusu daha güçlü bir toplum oluruz. Kültür; **bizi biz yapan ülkemiz insanını birleştiren, birlik ve beraberliği sağlayan, insanları bir arada tutan unsurlardır.**

Din, dil, tarih gibi unsurlar kültürümüzün en önemli parçalarıdır.

Dil, kültür unsurlarının başında gelir. Çünkü dil olmadan öteki unsurların meydana gelmesi mümkün değildir. Dil bir milletin ses dünyasıdır. O yüzden dilimizi yabancı dillerin etkisinden korumalıyız ve dilimize sahip çıkmalıyız.

Din, kültür unsurları içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Bilhassa eski devirlerde yüzyıllarca bu kültür unsuru ön planda bulunmuş ve öteki kültür unsurlarını gölgede bırakmıştır. Dinin bir millet içerisindeki kültüre etkisi ve kültürün diğer unsurlarının oluşması ve değişmesindeki rolü devam etmektedir. Dini bayramlarımız ve törenlerimiz bunun açık örnekleri olarak dikkati çekmektedir.

Gelenek ve görenekler bir milletin yazılı olmayan veya hepsi yazılı olmayan kanunlarıdır. Özür dilemek, selamlaşmak, saygı göstermek, davetlere katılmak, konuşmak, tartışmak, yazmak vs.. Bu davranışlarda nasıl bir usulün gerektiğini kanunlar değil gelenek ve görenekler tayin eder.

Tarih, milleti, dolayısıyla kültürü meydana getiren unsurlardan birisidir. Tarih, bir milletin çağlar içindeki yürüyüş ve görünüşüdür. Tarih mazidir, fakat bu mazi bugünün ve dünün fertlerini millet içerisinde birbirine bağlayarak geleceğe taşır. Fertler arasında kader birliği temin eder. Aynı millete mensup insanlar tarih sayesinde akrabalıklarının farkına varabilirler. Tarih bir milletin nereden gelip nereye gittiğini gösteren kültür unsuru olarak, o milletin hayatında önemli bir yer tutar. O yüzden tarihimizi öğrenmeli ve geçmişimize sahip çıkmalıyız.

İnsanlar birbirine benzese de birbirlerinden farklı yetenek, ilgi, beceri, duygusallık gibi pek çok farklı yönleri vardır. **Her insan aynı değildir.** Duygu ve düşüncelerinin farkında olan, yeteneklerini bilen insan kendini geliştirir, kendine ve topluma faydalı olur. Sanatçı sanatını yaparak, sporcu yaptığı faaliyetlerle topluma yön verir, değer katar. Her insanın toplumda bir yeri ve önemi vardır. Toplumda yer alan tüm insanlar, farklı meslek grupları toplumun bir ihtiyacını karşılar. İnsan haklarına saygının gereği olarak bizler, **ön yargılı** davranmayıp tüm insanlara hak ettiği değeri vermeliyiz. **Ön yargı, dışlama, aşağılama, küçümseme insanların özelliklerini görmemizi engeller.** İnsanlar arasında hiçbir ayırım yapmadan insanları sevmek gerekir. Mal varlığı, cinsi, dili, dini, ırkı, ekonomik kazancı, yaşadığı yer ne olursa olsun herkes eşittir, insandır ve saygıyı hak eder.

Günümüzde aile, komşu, arkadaşlık ve akrabalık gibi değerlere verilen önem gittikçe azalmaktadır. Bu da insanlar arasındaki etkileşimin, iletişimin özellikle de duygusal bağın azalmasına yol açmaktadır. Birbirini tanımayan, empati kuramayan, farklılıklara saygı duymayan bireylerde başkalarına karşı ön yargılar oluşmaktadır. Bu ön yargılar genellikle fiziksel farklılığı olan, farklı kültürden, dinden ve mezhepten insanlara karşı olmaktadır.

Ön yargının, ayrımcılığın ve çatışmanın azalmasını istiyorsak toplumsal temas artırılmalıdır. İnsanlar arasındaki iletişim ve duygusal bağ güçlendirilmelidir. Bunun yanında empati ve karşılıklı saygı anlayışı da geliştirilmelidir.

Ön yargıların azalması; toplumsal uyumun, birlik ve beraberliğin kuvvetlenmesini sağlayacaktır. Ön yargı hem bireysel hem de toplumsal bir sorundur. Bireysel olarak değerlendirdiğimizde ön yargı, bireyin insanlarla iletişimini, arkadaşlık ilişkilerini ve topluma uyumunu olumsuz etkilemektedir. İnsanlar hakkındaki ön yargılar ve olumsuz tecrübeler farklı inanç, mezhep ve kültürlerle karşı kalıp yargı oluşmasına sebep olabilir. Kalıp yargı günlük hayatta karşılaştığımız sorunlardan biridir. Kalıp yargılar toplumsal uyumu olumsuz yönde etkiler.

Hayatlarının büyük bir kısmını topluma hizmet etmekle geçirmiş insanların toplumla bütünleşmesi, uyumlu ve mutlu bir yaşam sürdürebilmeleri için daha aktif olmaları ve yaşama bağlı kalmaları gerekir. Bu amaçla bireyler, gönüllü kuruluşlar ve üniversiteler aracılığıyla çeşitli projeler yürütmektedir.

Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılmak milli bağları güçlendirir. Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma birlik sağlanarak daha kolay ve başarılı bir şekilde yürütülür. Bu çalışmalarını en iyi yürüten kurumlar **Sivil Toplum Kuruluşlarıdır.**

Toplumu ilgilendiren bir sorunu çözmek için insanların bir araya gelerek oluşturduğu birliğe Sivil Toplum Örgütü/Kuruluşu denir. Memur, işçi, öğrenci, öğretmen, fırıncı, avukat... herkes üye olabilir. Her şeyi devletten beklememek gerekir.

Birlik ve beraberlik içerisinde, yardımlaşma ve dayanışma duygusuyla kamuoyu oluşturarak toplum sorunlarının çözümüne katkıda bulunmalıyız. Duyarsız kalmamalıyız. Vakıflar, dernekler, sendikalar, mesleki örgütler sivil toplum kuruluşlarına örnek gösterilebilir.

Toplumsal sorunların çözümünde bireysel çabalar da önemlidir. Her bireyin kendi yapabilecekleri doğrultusunda; bulunduğu ortamın gelişimini etkileme potansiyeli ve sorumluluğu vardır. Çevreye, topluma ve ülkemizin sorunlarına duyarlı olmak hayata ve insanlığa dair duyarlılık demektir.

Haklarımız

Hak, kanunların kişiye tanıdığı yetkidir. ... Yaşama hakkı, Kişi dokunulmazlığı hakkı, Sağlık hakkı, Eğitim hakkı, Seçme-seçilme hakkı gibi haklarımızla birlikte çocuk olduğumuz için oyun oynamak ve beslenme için ihtiyaçlarımızın karşılanması gibi haklarımız vardır. İnsan hakları içerisinde çocuk haklarına özel bir yer ayrılmıştır. Çocukların temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kullanmalarını sağlamak için "Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme" hazırlanmıştır. Ayrıca Unicef, çocukların daha güzel bir dünyada yaşaması için çaba gösterir. Ülkemizde çocukların haklarını kullanmasına ve sorunlarını çözmelerine yardımcı olacak birçok resmî kurum ve sivil toplum kuruluşu vardır. Bunlardan biri "Kamu Denetçiliği Kurumu"dur.

Sorumluluklarımız

Sorumluluk: Görevini yapan kişinin yaptığı işlerin sonucunu üstlenmesidir.

Evde yatağımızı toplamak, sofrayı kurmaya yardım etmek, odamızı düzeltmek, derslere çalışmak.

Sorumluluklarımızı yerine getirmezsek; düzensiz, başarısız ve toplumda değer verilmeyen bir insan oluruz.

*Vergi vermek, *Askerlik yapmak, *Kanunlara uymak, *Oy Kullanmak vatandaş olarak mutlaka yerine getirmemiz gereken görev ve sorumluluklardır.

Özgürlük: Bireyin başkalarına zarar vermeden her şeyi yapabilmesidir.

Demokrasiyi özümsemiş toplumlarda insanlar barış içinde yaşar ve haklarını demokratik yollarla arar ve sorunlarını uzlaşarak çözerler. Eğer insanlar sorunlarını çözemezlerse hukuk kuralları devreye girer. Eğer haklı olduğumuz bir konuda kişilerle sorun yaşıyorsak mahkemelere başvurabilir, dava açabiliriz. İnsanlar toplum içerisinde yaşarken birçok sorunla karşılaşır. Bir sorun karşısında bulunacak çözümün hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerekir. Bu da ancak yasalara uymakla gerçekleşir. Bir arkadaşımızın hakkımızı yediğini düşünüyorsak bu sorunu çözmek için şiddete başvurmamalı, haklı iken haksız duruma düşmemeli, demokratik bir biçimde sorunlarımızı çözmeliyiz.

Bizler birer tüketiciyiz. Her gün pek çok ürün alıp tüketiyoruz. Aldığımız ürün, ambalajında, kullanım kılavuzunda ve reklamlarında belirtilen özellikleri taşımalıdır. Bunun aksi görüldüğü durumlarda sahip olduğumuz **Tüketici Hakları** bizleri korur. Satıcı gereken değişikliği ya da ücret iadesini yapmak, sorunumuza çözüm bulmak zorundadır. **Eğer satıcı kanuna uygun hareket etmez ve yapılan bütün görüşmeler sorunu çözmez ise bu durumda tüketicinin haklarını öğrenmek ve şikayetlerimizi iletebilmek için başvurabileceğimiz yerler var:** Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri, Tüketici Mahkemeleri, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü, 175 Alo Tüketici hattı, Tüketici Bilgi Sistemi (www.tuketici.gov.tr), Tüketicinin korunmasına yönelik faaliyet gösteren dernek ve vakıflar.

Bazı durumlarda devlet kuruluşları ile de sorunlar yaşanabilir. Örneğin yol çalışmaları sonrasında asfaltlama işleminin yapılmaması gibi hizmet aksamaları durumunda çeşitli devlet kurumlarına başvurulabilir.

Hizmet aksamalarında başvurulabilecek yerler;

*Belediyeler, * Muhtarlıklar, *Kaymakamlıklar, *Valiliklerdir.

Vatandaşlar, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) hattı 150'yi doğrudan arayarak kurumlardaki aksamaların ve yanlışlıkların düzeltilmesi konusunda talepte bulunabilirler.

Dilekçe: Herhangi bir konuda bir kuruma istek ve şikayetlerimizi iletmek için yazdığımız belge.

Örnek: Göksel'in babası, 25 yıl çalıştıktan sonra emeklilik hakkını kazandığını düşünmektedir. Bağlı bulunduğu sosyal güvence kuruluşuna emekli olma isteğini *dilekçeyle* bildirmiş ve ne zaman emekli olacağını öğrenmiştir.

Böylece hak ve özgürlükler temelinde, sorununu demokratik ve hukuki yollardan çözmüştür.

